

ABD-Rusya ilişkilerinde yine önemli gündem maddesi Gürcistan

16.12.2010 14:45 Yerel saati | 12:45 Dünya saati

Gürcistan ABD-Rusya ilişkilerinde gerginlik konusu olmaya devam ediyor.

Gürcistan'ın toprak bütünlüğüne ilişkin olarak tüm tarafların katılımıyla yürütülen Cenevre görüşmelerinin, 16 Aralık'ta gerçekleştirilecek 14. turu öncesinde ve uzun aradan sonra ancak gerçekleştirilebilen NATO-Rusya Konseyi'nin toplantısından daha bir ay geçmeden karşılıklı ithamların artması dikkat çekicidir.

Rusya ile Gürcistan'ın olabildiğince fazla konuda karşılıklı olarak birbirlerini suçlamaları bir yana, son günlerde ABD kaynaklı iki gelişme daha konuyu alevlendirdi. Önce 9 Aralık 2010 tarihinde ABD Senato Dış ilişkiler Komitesi Avrupa Alt Komisyonu Başkanı, Demokrat Jeanne Shaheen'in "Gürcistan'ın toprak bütünlüğüne ve uluslararası hukuk tarafından tanınan sınırlarının durumuna ilişkin, ABD'nin tutumu" (kısa ismiyle "Rusya Federasyonu tarafından işgal edilmiş bölgeler") isimli tasarı hazırladığı duyuruldu. Senatör Shaheen'in resmi internet sitesinde yer alan haberde tasarinın Senato Dış İlişkiler Komitesi'nde görüşülmek üzere gündeme alındığı iddia edildi. Aynı gün sitede tasarinın tam metni de yayınlandı. Tasarıda hem uluslararası hukukun ilgili maddelerine, hem Abhazya ve Güney Osetya sorunlarının tarihine gönderme yapılmakta, Ağustos 2008'e gelen yol, Ağustos 2008'de yaşananlar ve sonrasındaki gelişmelere değinilmekte ve Rusya sert bir dille suçlanmaktadır. Tasarinın son kısmında ABD'nin "Rusya tarafından işgal edilmiş Abhazya ve Güney Osetya da dahil olmak kaydıyla, Gürcistan'ın toprak bütünlüğünü tam ve kesin olarak desteklediği" ifade edilmekte, Rusya'ya 2008 ateşkes anlaşmasına uyma, 2008 öncesi şartlara dönme ve mültecilerin geri dönüşüne olanak sağlama, aynı zamanda tüm taraflara ise sorunun çözümü için barışçıl girişimlerinin sürdürülmesi çağrısı yapılmaktadır.

Gürcistan tarafı bu gelişmeyi olumlu buldu. Gürcistan Başbakan Yardımcısı ve Avroatlantik Entegrasyon'dan sorumlu Devlet Bakanı Georgiy Baramidze tasarımı "işgale darbe vuran ve işgalden kurtuluşa yardım edecek önemli bir belge" olarak nitelendirdi. Gürcistan Parlamentosu Başkanı David Bakradze ise 10 Aralık 2010'da, "Gürcistan'ın toprak bütünlüğüne ABD'nin en üst düzey siyasal ve hukuki desteği" olarak nitelendirdiği bu belgeyi ABD'nin kendi toprak bütünlüklerini sağlamaya yönelik değişmez ve ısrarcı tutumunun göstergesi olarak gördüklerini açıkladı. Baramidze aynı gün "Rustavi-2" televizyon kanalına yaptığı açıklamada "ABD'nin Gürcistan'ın NATO üyeliğini daha ısrarcı biçimde destekleyeceğine ilişkin" görüş bildirdiğini de ifade etti.

13 Aralık 2010 tarihinde Rusya Dışişleri Bakanlığı konuya ilişkin açıklama yaptı. Açıklamada, ABD Senatosu'nun Ağustos 2008 sonrası durumu görmezden geldiği ve yeni gerçekleri kabul etmekten kaçınarak, belirsizliğe geri dönüşü arzuladığı şeklinde suçlamalara yer verildi. Rusya Dışişleri Bakanlığı'nın açıklamasında "Saakaşvili rejimi"ne yönelik eleştiriler de yer aldı ve Demokrat Senatör Jeanne Shaheen'in bu girişimi, Gürcistan'ın propaganda çalışmalarına destek nitelikli adım olarak nitelendirdi. Rusya Dışişleri Bakanlığı'nın açıklamasında Abhazya ve Güney Osetya'nın bağımsızlığına vurgu yapıldı ve sorunun barışçıl yollarla çözümünün Moskova tarafından da desteklendiği iddia edildi.

Bu gelişmenin ayrıntıları devam ederken Amerikalı Senatör John McCain, Gürcistan konusuna ağırlıklı olarak gönderme yaparak, Rusya ile ABD'nin ortak çıkar ve değerleri paylaşmadığını iddia etti. Cumhuriyetçi Senatör John McCain Obama yönetiminin Rusya ile ilişkileri iyileştirme çizgisini

eleştirdi ve Ağustos ayında Rusya ve Gürcistan arasında yaşanan çatışmanın Moskova ve Washington'un ortaklık ilişkilerini yeniden inşa etme kararından sadece dört ay sonra patlak vermesine göndermede bulunarak, yeni sayfa açma girişimlerinin her zaman Moskova'nın dürüst olmayan diplomatik ilişkileri nedeni ile başarısızlıkla sonuçlandığını iddia etti.

Hemen hatırlatalım ki, bu son iki gelişmeden kısa süre önce WikiLeaks'te yayınlanan belgelerde, NATO'nun Baltık ülkelerini Rusya'ya karşı korumak için gizli birlik oluşturma girişimlerinden bahsedilmişti. Konuya ilişkin açıklama yapan Rusya Dışişleri Bakanı Sergey Lavrov ise NATO'dan açıklama beklediklerini ifade etmiş ve NATO'nun bir yandan Lizbon'da stratejik ortaklık çağrısı yaparken, diğer yandan da kendilerine karşı gizli birliklerin kurulmasını dürüst olmayan bir yaklaşım olarak değerlendirmişti.

Bu ortamda Gürcistan'ın yeniden ilişkileri alevlendirmesi, Saakaşvili'nin geçtiğimiz Eylül'de Newsweek'e verdiği mülakattaki görüşünü de haklı çıkarmaktadır. Saakaşvili o mülakatında, "Rusya'nın her an kendilerine saldırma ihtimalinin bulunduğunu" iddia ederken, Gürcistan'ın ABD-Rusya ilişkilerinin gelişimi açısından deneme tahtası olabileceğini de vurgulamayı ihmal etmemişti. Saakaşvili "deneme tahtası" tabirini daha çok olumlu anlamda kullanmıştı. Ama şimdilik süreç, onu olumsuz anlamda haklı çıkarıyor.

Araz ASLANLI

Kafkasya Uluslararası İlişkiler ve Stratejik Araştırmalar Merkezi (QAFSAM) Başkanı, Hazar Üniversitesi öğretim görevlisi